

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

FRANTIŠEK KYSELA **(* 1881 - † 1941)**

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí fondu: 1887–1941 (1965)

Značka fondu: 39

Číslo evidenčního listu NAD: 38

Evidenční číslo inventáře: 51

Zpracovala: Radka Tibitzlová

Místo: Praha 2005

František Kysela (1881-1941)

František Kysela se narodil 4. září 1881 v Kouřimi, kde také začal docházet do obecné školy. Po přestěhování do Prahy v roce 1891 navštěvoval obecnou školu v Karlíně. Po absolvování zdejší reálné školy byl přijat ke studiu na Umělecko-průmyslové škole v Praze, kde studoval v letech 1900–1904 a 1906–1908 (u Karla Vítězslava Maška). V letech 1904 a 1905 byl studentem Akademie výtvarných umění v Praze (u Hanuše Schwaigra). Podnikal studijní cesty do Německa, Francie, Itálie, Holandska a Anglie. Od roku 1913 působil na umělecko-průmyslové škole jako pedagog a od roku 1921 vedl nově zřízenou speciální školu pro užitou grafiku. Byl členem pokrokového spolku Skupina, založeného roku 1911, dále členem Artělu, SVU Mánes a Osmy. Roku 1914 se stal jedním ze zakladatelů Svazu českého díla. Dne 23. prosince 1919 uzavřel sňatek s Olgou Krausovou. 5. června 1920 se mu narodilo jediné dítě – syn Jiří Stanislav. František Kysela zemřel 20. února roku 1941 v Praze.

Jeho dílo zahrnuje celou řadu uměleckých oborů. Svou výtvarnou činnost začínal plakáty a úpravami knih (knižní vazby, ilustrace, typografie). V knižní grafice ho nejvíc inspirovaly renesanční tisky a středověké figurální dřevoryty (viz Dvořákův „Král Václav IV.“ a Dykův „Krysař“). Poslední jeho prací v tomto oboru byla knižní úprava díla o sochaři Josefu Václavu Myslbekovi pro Českou akademii. Další velkou oblastí Kyselovy tvorby se staly návrhy a provedení maleb interiérů. Působil např. jako spolupracovník Jana Kotěry v kavárně Arco (1907), od něho pocházejí také návrhy maleb interiérů městského divadla v Hradci Králové. Spolupracoval i na výzdobě obytných interiérů, např. zámek v Novém Městě nad Metují (1922–1923). Vedle nástěnných maleb navrhoval současně malovaná okna. K jeho nejvýznamnějším dílům patří práce v chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Po vítězné soutěži mu zde bylo zadáno okno – navrhl růžici Stvoření světa (1921), okno v Thunovské kapli (1929), střední okno v závěru chóru (1933–1936) a mozaikovou výzdobu kaple Bartoňů z Dobenína (1936). K jeho pracím dále patřily návrhy bytového a šatového textilu. Pro reprezentační prostor UMPRUM na Mezinárodní výstavě dekorativního umění v Paříži (1925) vznikl cyklus osmi tapiserií „Řemesla“ (utkány v dílně Marie Teinitzerové). Navrhoval potahové látky, koberce a šatovky pro UB Brno a spolupracoval s firmou Sochor v Hradci Králové. Kysela se zabýval také návrhy šperků z českých polodrahokamů (1912) a vytvořil vzorníky pro malíře pokojů. Další významnou oblastí, do níž zasáhl, je užitá grafika. Jedná se především o ex libris, obchodní značky, diplomy, bankovky (navrhl 10, 20 a 50 korunové bankovky) a poštovní známky (1919). Upravil znak města Prahy, státní znak a prezidentskou vlajku. K 10. výročí republiky navrhl rytou a broušenou číšku s opakujícími se iniciálami ČSR (zhotovila firma Lobmeyr v Kamenickém Šenově) a spolu s Pavlem Janákem a Josefem Drahoňovským byl autorem návrhu na broušený a rytý podnos, který jako dar věnoval T. G. Masaryk jugoslávskému králi (1922). Přibližně od roku 1923 se systematicky zabýval scénickými výpravami – navrhoval např. scény a kostýmy pro všechny Smetanovy opery v Národním divadle v Praze. Podílel se také na instalaci nejrůznějších výstav. V Praze to byly především výstavy týkající se Bedřicha Smetany v letech 1917 a 1924. V Litomyšli byly zpřístupněny výstavy vztahující se k osobám Aloise Jiráska, Boženy Němcové a znovu Bedřicha Smetany. Podílel se rovněž na výstavě SVU Mánes v Římě. Za svá díla obdržel různá ocenění: za práce vystavené na Výstavě dekorativního umění v Paříži v roce 1925 obdržel Grand prix a zlatou a bronzovou medaili. Roku 1926 mu byl udělen řád Čestné legie.

Literatura

Adlerová Alena, České užité umění, Praha 1983

Adlerová Alena, František Kysela a český dekorativismus in: Umění a řemesla, č. 3, 1981, s. 3-4

Hlaváčková Konstantina, Kyselovy tapiserie „Řemesla“, in: Umění a řemesla, č. 2, 1989, s. 32-35

Janák Pavel, Nové plakáty Františka Kysely, in: Výtvarná práce 2, 1923, s. 42-48

Novák Josef, František Kysela, in: Hollar XVII, s. 1-8

Poche Emanuel – Marešová Sylva, František Kysela, Praha 1956

Vývoj a dějiny archivního fondu

Základ fondu tvoří materiál získaný jako dar v roce 1966. Jedná se o korespondenci, osobní doklady, životopisy, soupisy díla, doklady o účasti na výstavách a soutěžích, strojopisy článků Františka Kysely a soubor fotografií. Roku 1995 byl fond doplněn o fotografii Františka Kysely z Oddělení dokumentace Národní galerie.

Archivní charakteristika fondu

Osobní fond Františka Kysely obsahuje poměrně velké množství osobních dokladů, mezi nimiž se nachází např. ucelená sbírka školních vysvědčení a zajímavý soubor opisů rodných listů, jejichž pomocí měl F. Kysela doložit svůj nežidovský původ. Jeho tvorbu dokumentují různá vyúčtování, rozpočty prací, objednávky a smlouvy, které se spolu s korespondencí vztahují hlavně k pracím pro chrám sv. Víta na Pražském hradě. Mezi odesilateli korespondence se objevují jména známých umělců jako je Max Švabinský, básník Karel Toman, architekt Kamil Hilbert nebo Dr. Alice Masaryková. Z institucí, s nimiž byl Kysela v písemném styku, lze zdůraznit především Museum Bedřicha Smetany v Praze. Mezi rukopisy vynikají hlavně autografy, především vlastní životopis a seznam prací vyhotovených pro chrám sv. Víta. Fond je také doplněn o soubor osobních a rodinných fotografií.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení archivní pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Radka Tibitzlová v roce 2005. Je uložen pod přírůstkovými čísly AA 2335-2349, AA 2396, AA 3508, AA 3969 a AA 4165.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/ll	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Doklady – vlastní					
1	Domovský list	1 kus	1892	2346	1
2	Vysvědčení (obecná škola, měšťanská a reálná škola, Umělecko-průmyslová škola, maturitní vysvědčení, vysvědčení na odchodnou)	31 ks	1887-1908	2346	1
3	Výpis z trestního rejstříku	1 kus	1913	2346	1
4	Potvrzení o povinnosti platby vojenské taxy	1 kus	1919	2349	1
5	Oddací list Františka Kysely a Olgy Krausové (poškozeno)	1 kus	1920	2346	1
6	Potvrzení o výkonu vojenské služby	1 kus	1922	2346	1
7	Zápočtové listy	3 ks	1921, 1914	2346	1
8	Udělení řádu Čestné legie	1 kus	1926	2346	1
9	Potvrzení domovské příslušnosti	1 kus	1930	2346	1
10	Oznámení o udělení členství v České akademii věd a umění	1 kus	1931	2346	1
11	Jmenování inspektorem na odborných školách	2 ks	1932	2346	1
12	Křestní list Františka Kysely (opis)	1 kus	1938	2346	1
13	Prohlášení o rodovém původu	1 kus	1940	2346	1
14	Opisy křestních a oddacích listů rodičů a prarodičů F. Kysely k doložení nežidovského původu	7 ks	1939	2346	1
15	Úmrtní zápis, přiložen zápis o úmrtí profesora F. Kysely	2 ks	1941	2346	1
16	Zápis o uzavření ateliéru	1 kus	1941	2346	1
17	Úmrtní list	2 ks	1941	2346	1
18	Doklad o zpopelnění	1 kus	1941	2346	1
Doklady – k výtvarné činnosti					
19	Smlouva na návrh, výzdobu a provedení prací na západním okně v chrámu sv. Víta	1 kus	1923	2345	1
20	Objednávka na výzdobu kaple Bartoňů z Dobenína v chrámu sv. Víta	1 kus	1933	2345	1
21	Objednávka návrhu sarkofágů českých králů pro hrobku v chrámu sv. Víta	1 kus	1933	2345	1
22	Objednávka na vypracování kartonů pro Schubertovo	1 kus	1934	2345	1

okno v chrámu sv. Víta

23	Objednávka na vyhotovení zemských znaků do chrámu sv. Víta	1 kus	1935	2345	1
24	Rozpočet na návrhy výzdoby kaple Bartoňů-Dobenínů v chrámu sv. Víta	1 kus	1933	2345	1
25	Rozpočet na návrhy, dozor nad provedením a provedení maleb v kapli Bartoňů z Dobenína v chrámu sv. Víta	2 ks	1933	2345	1
26	Rozpočet honoráře za návrh a vymalování zemských znaků v chrámu sv. Víta	1 kus	1934	2345	1
27	Účet za výzdobu kaple Bartoňů z Dobenína	1 kus	1937	2345	1

Doklady – rodinné

28	Křestní list Jiřího Stanislava Kysely (syn)	1 kus	1936	2346	1
29	Osobní doklady manželky Olgy Kyselové (křestní a rodný list, záležitosti vdovské penze, žádost o vyjmutí z dosahu vládního nařízení o právním postavení židů ve veřejném životě, přiznání a odevzdání majetku židovské náboženské obci)	8 ks	1939-1942	2346	1

Korespondence přijatá – jednotlivci

30	Hilbert Kamil Praha, 2. 7. 1928	2 ll	1928	2345	1
31	Hofman Vlastimil Praha, 15. 7. 1937 (fotokopie)	1 list	b. d.	2340	1
32	Masaryková Alice [Praha], 28. 3. 1923	1 list	1923	2342	1
33	Ostrčil Otakar Praha, 10. 4. 1935 (fotokopie)	1 list	b. d.	2337	1
34	Rabas Václav [Praha], 17. 6. 1937	2 ll	1937	2343	1
35	Švabinský Max Praha, 28. 9. 1933	1 list	1933	2344	1
36	Toman Karel Praha, 18. 8. 1927 (fotokopie)	1 list	b. d.	2335	1

Korespondence přijatá – korporace

37	Jednota pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta	6 ll	1933-1935	2345	1
----	---	------	-----------	------	---

na hradě Pražském

Praha, 21. 2. 1933

Praha, 8. 5. 1933

Praha, 20. 2. 1934

Praha, 16. 3. 1935

Praha, 6. 9. 1935

38	Millenium – Film, Elekta – Journal Praha, b. d.	1 list	b. d.	2346	1
39	Museum Bedřicha Smetany v Praze Praha, 23. 5. 1936 Praha, 14. 11. 1936 (fotokopie)	2 ll	1936, b. d.	2338, 2347	1
40	Státní konzervatoř hudby, rektorát Praha, 25. 4. 1929 (fotokopie)	1 list	b. d.	2336	1
41	Společnost Otakara Ostrčila Praha, 28. 12. 1936 (fotokopie)	2 ll	b. d.	2339	1
42	Státní československá odborná sklářsko-obchodní škola v Železném Brodě Železný Brod, 29. 4. 1935	1 list	1935	2346	1
43	Studio di mosaico (Anita Follprechtová) Praha, 1. 10. 1933	3 ll	1933	2345	1
44	Svaz československého díla Praha, 28. 11. 1927	1 list	1927	2341	1

Korespondence – rodinná

(adresát na druhém místě v nominativu)

45	Museum Bedřicha Smetany v Praze – Kysela Jiří Stanislav Praha, 15. 9. 1941, přiložen seznam scénografických návrhů F. Kyselého zakoupených ministerstvem školství a národní osvěty	4 ll	1941-1942	2346	1
46	Umělecko-průmyslové museum v Praze – Kysela Jiří Stanislav Praha, 15. 1. 1942	1 list	1942	2346	1
47	Museum Bedřicha Smetany v Praze – Kyselová Olga Praha, 7. 4. 1941 [Praha], b. d.	2 ll	1941, b. d.	2346	1
48	Myslbek, Sdružení výtvarných umělců a přátel českého umění – Kyselová Olga Praha, 7. 5. 1941	1 list	1941	2347	1
49	První pražský pohřební ústav – Kyselová Olga Praha, 25. 2. 1941	1 list	1941	2346	1

50	Umělecko-průmyslové museum – Kyselová Olga Praha, 5. 6. 1941	1 list	1941	2346	1
51	Ústřední úřad zádušní a hřbitovní – Kyselová Olga Praha, 27. 2. 1941	2 ll	1941	2346	1

Korespondence odeslaná

52	Kysela František, Kyselová Olga – Mandaus Luděk Písek, 1. 8. 1927, přiložena obálka	1 list 1 ob.	1927	3969	1
----	---	-----------------	------	------	---

Rukopisy – vlastní

53	Seznam prací F. Kysely a Umělecko-průmyslové školy za léta 1920–1937, přiložen dopis od ředitele Umělecko-průmyslové školy (10. 3. 1938)	16 ll	1920-1938	2347	1
54	Seznam prací pro chrám sv. Víta	2 ll	b. d.	2347	1
55	Ve společné práci, Se Zdenkem Nejedlým	4 ll	b. d.	2348	1
56	Výpis prací v chrámu sv. Víta	1 kus	1940	2345	1
57	Životopis, přiložen strojopisný přepis	7 ll	[1928]	2346	1

Rukopisy – cizí

58	Zápis o schůzi poroty soutěže na pomník J. Vrchlického v Praze	2 ll	1937	2347	1
59	Smuteční řeč (rozloučení s F. Kyselou)	8 ll	1941	2346	1

Tisky a dokumentace

60	Pozvánka na pietní slavnost u hrobu Bedřicha Smetany	1 kus	1941	2347	1
61	Věčně mladí hovoří, stat' o F. Kyselovi	4 ll	1941	2346	1

Fotografie

62	Osobní fotografie F. Kysely (reprodukce)	1 kus	b. d.	3508	1
63	Fotografie osobní, rodinné, s přáteli	22 ks	b. d.	2349	1
64	Fotografie náhrobku	1 kus	1965	2396	1
65	Fotografie díla	4 ks	b. d.	4165	1

Tiráž

František Kysela (1881–1941), inventář osobního fondu

časový rozsah fondu: 1887–1941 (1965)

počet evidenčních jednotek: 1 karton

počet inventárních jednotek: 65

rozsah v bm: 0,12

stav ke dni: 27. 9. 2005

jméno zpracovatele: Radka Tibitzlová

číslo evidenčního listu NAD: 38

číslo evidenční pomůcky: 51

počet stran: 8

schválil dne: 31. 12. 2005 Tomáš Sekyrka